

Sprawa: Interpelacja nr 6628
Znak sprawy: DNK7.054.16.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 6628

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 6628 złożoną przez Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pana Jana Kanthaka, Pana Grzegorza Lorka, Pana Rafała Bochenka i Pana Michała Wosia w sprawie *problemów związanych z unikaniem płacenia podatku VAT przy sprzedaży pojazdów importowanych*, przekazuję na ręce Pana Marszałka poniższe wyjaśnienia.

Ad pyt. nr 1

1. *Czy Ministerstwo Finansów jest świadome skali tego procederu i jego wpływu na budżet państwa oraz obywateli?*

Odpowiadając na to pytanie, przede wszystkim chciałbym wskazać, że Ministerstwo Finansów - Krajowa Administracja Skarbowa na bieżąco monitoruje i analizuje zdarzenia gospodarcze pod kątem identyfikacji zagrożeń dla skutecznego poboru podatku VAT oraz podejmuje różnorodne działania mające na celu uszczelnienie systemu podatku VAT, ograniczenie oszustw podatkowych i poprawę skuteczności gromadzenia dochodów z tego tytułu.

Przechodząc do opisanego w interpelacji mechanizmu oszustwa podatkowego, informuję, że jest on Ministerstwu Finansów znany. W obszarze tym, w zakresie obrotu samochodami, tylko w okresie od stycznia 2023 r. do września 2024 r. zostało przeprowadzonych przez Krajową Administrację Skarbową ponad 500 kontroli celno-skarbowych i podatkowych, w których łącznie ustalono nieprawidłowości na kwotę ponad 238 mln zł.

Ad pyt. nr 2

2. *Jakie działania zostały dotychczas podjęte w celu rozwiązania problemu unikania płacenia VAT przy sprzedaży pojazdów importowanych?*

Działań podjętych w celu przeciwdziałania unikaniu płacenia VAT przy sprzedaży pojazdów importowanych, nie można rozpatrywać w oderwaniu od działań podejmowanych kompleksowo w zakresie ograniczania luki podatkowej i przeciwdziałania szarej strefie. Ministerstwo Finansów - Krajowa Administracja Skarbowa podejmuje szereg działań mających na celu uszczelnienie systemu podatku VAT oraz ograniczenie skali oszustw w tym obszarze. Są to działania legislacyjne, organizacyjne jak również stała rozbudowa i rozwój narzędzi i systemów informatycznych.

Jako główne działania dotychczas podjęte w tym zakresie można wymienić:

- wdrożenie rozwiązań informatycznych i wzmocnienie zdolności analitycznych, opartych przede wszystkim na wprowadzeniu jednolitych plików kontrolnych, w szczególności JPK_VAT;
- wdrożenie STIR (Systemu Teleinformatycznej Izby Rozliczeniowej) - narzędzia służącego do przetwarzania danych przekazywanych przez instytucje bankowe oraz SKOK-i w celu analizy ryzyka wykorzystania sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych;
- wdrażanie Krajowego Systemu e-Faktur - platformy służącej do wystawiania i otrzymywania faktur drogą elektroniczną;
- działalność kontrolną jednostek Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie skutecznego wykrywania przestępstw podatkowych oraz pozytywnego oddziaływania na spadek skłonności obywateli do świadomego uczestniczenia w szarej strefie;
- działalność edukacyjną i informacyjną w zakresie podatków prowadzoną poprzez portale tematyczne Ministerstwa Finansów (np. podatki.gov.pl) oraz przez Krajową Informację Skarbową.

Dodatkowo chciałbym nadmienić, że proces cyfryzacji Krajowej Administracji Skarbowej, wdrożenie coraz bardziej zaawansowanych technologicznie narzędzi analitycznych, wykorzystywanie baz danych zarówno wewnętrznych i zewnętrznych umożliwia administracji skarbowej zastosowanie kompleksowych i innowacyjnych metod analizy danych podatkowych zarówno od strony podmiotów, jak również zachodzących pomiędzy nimi interakcji. Zastosowane metody i narzędzia pozwalają na coraz skuteczniejszą identyfikację podmiotów naruszających przepisy prawa podatkowego.

Odnosząc się natomiast do wykorzystywania w oszustwach podatkowych znikających podatników tzw. „słupów” tj. podmiotów formalnie zarejestrowanych, lecz faktycznie nie prowadzących działalności gospodarczej (najczęściej podmioty bez majątku), jak i podmioty nieistniejące lub nieuprawnione do wystawiania faktur, w tym podmioty korzystające z cudzych danych, czyli podszywające się pod legalnie działających podatników (tzw. złodzieje tożsamości) chciałbym podkreślić, że przy ich ujawnianiu i zwalczaniu koncentrujemy się nie tylko na uczestnikach oszustwa tzw. słupach ale także na ich organizatorach odpowiedzialnych za ten proceder.

Ad pyt. nr 3

3. Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie zmian legislacyjnych lub proceduralnych, które umożliwią skuteczną eliminację takich praktyk?

Z przedstawionego w interpelacji opisu schematu oszustwa wynika, że kwestie związane z unikaniem płacenia podatku VAT przy sprzedaży pojazdów importowanych mogą dotyczyć nieprawidłowości w zakresie rozliczania VAT w przypadku obrotu wewnątrzspółnotowego pojazdami, jak i transakcji krajowych. Nie chodzi zatem o przypadki importu towarów w rozumieniu przepisów w zakresie podatku od towarów i usług, lecz przede wszystkim o obrót pojazdami, które pochodzą z innych państw członkowskich UE.

Z opisu schematu wynika, że oszuści mogą wykorzystywać przepisy dotyczące tzw. zwolnienia podmiotowego w VAT (wystawianie faktur ze stawką „zw.”) lub przepisy dotyczące szczególnej procedury marży przy obrocie towarami używanymi.

Odnosząc się do powyższej kwestii, wyjaśniam, że przepisy ustawy o podatku od towarów i usług wyłączają obecnie możliwość korzystania z tzw. zwolnienia podmiotowego w przypadku podatników dokonujących obrotu pojazdami samochodowymi, stanowiącymi towary handlowe. Wynika to z art. 113 ust. 13 pkt 1 lit. b) ustawy o podatku od towarów i usług¹.

Również w przypadku tzw. procedury marży, uregulowanej w art. 120 ustawy o podatku od towarów i usług, nie ma możliwości jej zastosowania w przypadkach opisanych w interpelacji. Możliwość zastosowania tzw. procedury marży w przypadku nabycia pojazdów z innego państwa członkowskiego uzależniona jest od dokonania ich nabycia od podatnika podatku od wartości dodanej, jeżeli dostawa tych towarów była opodatkowana podatkiem od wartości dodanej na zasadach odpowiadających regulacjom zawartym w art. 120 ust. 4 ustawy o VAT, a nabywca posiada dokumenty jednoznacznie potwierdzające nabycie towarów na tych zasadach. Tym samym, opodatkowanie procedurą marży nie może mieć miejsca, w przypadku gdy pojazd jest przedmiotem wewnątrzspółnotowej dostawy towarów w innym państwie członkowskim, opodatkowanej w tym innym państwie stawką 0% (wskazywane w interpelacji „nabycie w kwocie netto”).

W związku z powyższym, przedstawione w interpelacji schematy oszustwa nie są efektem – co należy podkreślić – braku odpowiednich przepisów czy luk w prawie, a wynikają z nieprzestrzegania obowiązujących regulacji w tym obszarze.

Tym samym, występujące nieprawidłowości w rozliczeniach należnego VAT przy obrocie pojazdami samochodowymi w oparciu o art. 113 (zwolnienie podmiotowe) oraz art. 120 (procedura marży) są eliminowane w drodze działań kontrolnych prowadzonych przez jednostki Krajowej Administracji Skarbowej.

Ponadto, w kontekście możliwości wdrożenia ewentualnych zmian legislacyjnych, chciałbym wyraźnie podkreślić, że polskie przepisy w zakresie opodatkowania podatkiem VAT zostały, wraz z przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, objęte obowiązkiem harmonizacji z prawem unijnym w zakresie podatku od wartości dodanej, który jest regulowany przez dyrektywę 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej² (dalej: dyrektywa VAT). Harmonizacja ta oznacza, że państwa członkowskie, w tym również Polska, mogą wprowadzić wyłącznie takie rozwiązania, które wynikają z dyrektywy VAT.

¹ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2024 r. poz. 361 t.j.)

² Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, str. 1, z późn. zm.

Art. 120 ustawy o VAT implementuje do polskiego porządku prawnego regulacje związane z m.in. z procedurą szczególną dotyczącą towarów używanych w zakresie, w jakim te procedury reguluje dyrektywa VAT. Jest on zgodny z przepisami unijnymi. Zatem brak jest podstaw i uzasadnienia do wprowadzenia ewentualnych zmian w tym zakresie. Z kolei przepisy dotyczące tzw. zwolnienia podmiotowego, jak już wyżej wskazywano, nie mają obecnie zastosowania do przypadku sprzedaży pojazdów samochodowych stanowiących tzw. towary handlowe.

Ad pyt. nr 4

4. *Czy przewidywane są działania edukacyjne lub informacyjne skierowane do obywateli, mające na celu uświadomienie im ryzyka związanego z zakupem pojazdów od nieuczciwych importerów?*

Ministerstwo Finansów w sposób ciągły prowadzi tematyczne kampanie informacyjne oraz publikuje liczne komunikaty i objaśnienia podatkowe na swoich stronach internetowych, w tym dotyczące oszustw podatkowych występujących w zakresie unikania płacenia podatku VAT.

W tym miejscu chciałbym też wskazać, że uruchomione zostały narzędzia, które zapewniają obywatelom/podatnikom dostęp do bieżącej informacji o obowiązujących przepisach prawa podatkowo i celnego, m.in. infolinię telefoniczną Krajowej Administracji Skarbowej, czy specjalistyczne portale informacyjne, takie jak np. www.podatki.gov.pl lub system Informacji Celno-Skarbowej EUREKA www.eureka.mf.gov.pl/, na których zamieszczane są aktualne wyjaśnienia dotyczące przepisów prawa i wskazówki dotyczące sposobu ich stosowania. Przy tym należy również nadmienić, że na terenie całego kraju urzędy skarbowe zapewniają podatnikom kompleksową obsługę i wsparcie w realizacji obowiązków podatkowych.

Dodatkowo, w odniesieniu do kwestii dotyczącej przenoszenia odpowiedzialności za uregulowanie zaległości podatkowych VAT na końcowego nabywcę samochodu chciałbym wyjaśnić, że przepisy ustawy o podatku od towarów i usług nie przewidują rozwiązań polegających na obciążaniu obowiązkiem zapłaty należnego VAT finalnego nabywcy samochodu lub, bardziej ogólnie, towaru, w przypadku gdy dostawca dokonał oszustwa podatkowego lub nie wywiązał się z płatności VAT. Ewentualne negatywne skutki podatkowe w przypadku uczestnictwa w oszustwie mogłyby dotyczyć wyłącznie podatników i być związane z odmową prawa do odliczenia VAT naliczonego. Taka odmowa prawa do odliczenia obwarowana jest szeregiem warunków i koniecznością udowodnienia przez organ podatkowy, że podatek świadomie uczestniczył w oszustwie podatkowym, tj. wiedział lub powinien był wiedzieć, że przez nabycie towarów uczestniczył w transakcji związanej z oszustwem w zakresie VAT.

Ad. pyt. nr 5

5. *Czy Ministerstwo Finansów współpracuje z organami administracji samorządowej, takimi jak wydziały komunikacji, w celu uszczelnienia systemu i zapewnienia weryfikacji dokumentów rejestracyjnych pod kątem obowiązku opłacenia VAT?*

Organy Krajowej Administracji Skarbowej przy wykonywaniu działań weryfikacyjnych i kontrolnych dotyczących badania rzetelności i prawidłowości realizacji obowiązków podatkowych, w tym w zakresie podatku VAT, współpracują z organami administracji samorządowej, w tym z wydziałami komunikacji.

Ad pyt. nr 6

6. *Czy rozważane są zmiany w systemie podatkowym lub rejestracyjnym, np. wprowadzenie centralnego rejestru transakcji, który umożliwiłby bieżącą weryfikację historii pojazdu i spełnienia obowiązków podatkowych przez sprzedawców?*

W odniesieniu do ewentualnych zmian w systemie podatkowym odpowiedź została już przedstawiona w odpowiedzi na pytanie nr 3.

Natomiast kwestie związane z rejestrowaniem pojazdów zostały uregulowane w ustawie Prawo o ruchu drogowym³, w związku z czym resortem właściwym do udzielenia odpowiedzi w zakresie zmian rejestracyjnych i ewentualnego wprowadzenia centralnego rejestru transakcji jest Ministerstwo Infrastruktury, które jest odpowiedzialne za proces legislacyjny w tym obszarze.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia, wyrażam nadzieję, że zostaną one uznane przez Pana Marszałka i Panów Posłów za wyczerpujące.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Zbigniew Stawicki

Podsekretarz Stanu Zastępca Szefa Krajowej Administracji Skarbowej

³ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1251 t.j.)